

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon

w sprawie zażalenia **E. M.**

na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej Kraków – Śródmieście
Wschód w Krakowie

z dnia 29 października 2021 r., sygn. 4137-4.Ds.205.2021,

o odmowie wszczęcia śledztwa,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 28 czerwca 2023 r.,

wniosku Sądu Rejonowego w X.

o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu

zawartego w postanowieniu z dnia 26 maja 2023 r., II Kp 2029/21/S,

na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

wniosku nie uwzględnić

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 26 maja 2023 r. Sąd Rejonowy w X. wystąpił w trybie art. 37 k.p.k. do Sądu Najwyższego z wnioskiem o przekazanie niniejszej sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Sprawa dotyczy zażalenia na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w K. z dnia 29 października 2021 r. o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie m.in. przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków przez sędziów Sądu Rejonowego w X. [...] Wydział Karny oraz sędziego Sądu Okręgowego w X. [...] Wydział Cywilny. Sędziowie orzekający w [...] Wydziale Karnym ww. Sądu Rejonowego zostali wyłączeni od rozpoznawania sprawy w

oparciu o art. 41 § 1 k.p.k. oraz art. 42 § 1 i 4 k.p.k., a sprawa została przekazana do [...] Wydziału Gospodarczego dla spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych.

Uzasadniając potrzebę przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu Sąd Rejonowy w X. stwierdził, że okoliczności występujące w niniejszej sprawie, tj. złożenie przez sędziego, wylosowanego do rozpoznania sprawy zażalenia E. M. w ww. Wydziale Gospodarczym oświadczenia o istnieniu okoliczności uzasadniających wyłączenie od rozpoznania sprawy, które zostało uwzględnione przez sąd i podejrzenie, że również wobec kolejnego referenta występują podstawy do złożenia przez niego oświadczenia o wyłączeniu rodzi poważne wątpliwości co do możliwości „zapewnienia żalącej możliwości uzyskania orzeczenia niebudzącego zastrzeżeń samej żalącej, jak i opinii publicznej – a przed wszystkim z uwagi na zapewnienie rozpoznania sprawy bez nadmiernej zwłoki.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu w trybie art. 37 k.p.k. ma charakter wyjątkowy, zaś odstępianie od zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy może nastąpić tylko w razie zaistnienia sytuacji jednoznacznie świadczącej o tym, że pozostawienie sprawy w gestii tego sądu sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości. Chodzi tu o okoliczności, które mogą wywierać wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie o braku warunków do rozpoznania tej sprawy w sposób obiektywny (por. m.in. postanowienia SN z dni: 29 grudnia 2021 r., IV KO 163/21; 22 grudnia 2021 r., III KO 92/21). Obowiązek wykazania, że w konkretnej sprawie zachodzą takie przesłanki spoczywa na sądzie występującym z inicjatywą w trybie art. 37 k.p.k.

Takie okoliczności nie występują w tej sprawie. Argumentacja przedstawiona przez Sąd Rejonowy w X. okazała się w tym względzie zupełnie nieprzekonująca. Jeśli chodzi o szybkość procedowania, to przede wszystkim w gestii sądu wnioskującego leży obowiązek takiego podejmowania kroków prawnych, aby nie doszło do nadmiernej zwłoki. Z pewnością nie można do nich zaliczyć instytucji wyartykułowanej w art. 37 k.p.k. Nie ulega wątpliwości, że od chwili złożenia przez E. M. zażalenia na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w X. z dnia

29 października 2021 r. upłynęło już sporo czasu. Z pola widzenia Sądu Najwyższego nie umknął jednak fakt kilkukrotnego składania przez E. M. skarg na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, które siłą rzeczy również wpływały na termin rozpoznania sprawy zainicjowanej ww. zażaleniem, a które *nota bene* każdorazowo były pozostawiane bez rozpoznania.

Sąd wnioskujący nie wskazuje również powodów, dla których doszedł do przekonania, że wobec kolejnego referenta zachodzą także okoliczności uzasadniające wyłączenie go od rozpoznania sprawy. Nawet przy założeniu, że w ślad za sędziami orzekającymi w [...] Wydziale Karnym, pozostali orzecznicy z [...] Wydziału Gospodarczego dla spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych również złożą wnioski o wyłączenie, w Sądzie Rejonowym w X. utworzonych jest jeszcze kilka innych wydziałów, w których sprawa może zostać rozpoznana. Jedynie na marginesie należy wspomnieć o instytucji unormowanej w art. 43 k.p.k., która winna być zastosowana w pierwszej kolejności, przed wystąpieniem do Sądu Najwyższego z wnioskiem w trybie art. 37 k.p.k. Właściwość delegacyjna powinna być wykorzystywana w niezwykle wyjątkowych sytuacjach i nie może być stosowana jako „zamiennik” instytucji wyłączenia sędziego uregulowanej w art. 41 k.p.k. czy też właściwości z przekazania przez sąd wyższego rzędu, o której mowa w art. 43 k.p.k.

Zapratywanie sądu właściwego o braku możliwości rozpoznania sprawy przez sąd właściwy jest nieprzekonujące jeśli wynika wyłącznie z chęci uniknięcia rozpoznawania kłopotliwej, z uwagi na procesową aktywność skarżącej, sprawy. Sąd wnioskujący powinien skorzystać z instrumentów procesowych, którymi przecież dysponuje. W okolicznościach niniejszej sprawy, uwzględnienie złożonego wniosku w trybie art. 37 k.p.k., mogłoby zostać odebrane jako niebudujące prestiżu wymiaru sprawiedliwości.

Wszystko to prowadzi do wniosku, że okoliczności powołane przez Sąd Rejonowy w X. nie mają w tej sprawie większego znaczenia i nie mogą być brane przez Sąd Najwyższy pod uwagę przy orzekaniu o zasadności wniosku złożonego w trybie art. 37 k.p.k..

Mając powyższe na uwadze i oceniając, że w niniejszej sprawie nie zachodzi zagrożenie dobra wymiaru sprawiedliwości, uzasadniające skorzystanie z instytucji przewidzianej w art. 37 k.p.k., Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[Ł.n]